

De onderwijsexcepties *revisited*: afstandsonderwijs en het Corona-amendement

dr. Stef van Gompel

VvA - 30 oktober 2020

Huidige juridische kader

- Beperkingen ten gunste van activiteiten in het onderwijs
 - Art. 12 lid 5 Aw: klassikaal onderwijs
 - Directe 'carve out': wordt niet door auteursrecht bestreken
 - Let op: ziet enkel op openbaarmakingsrecht!
 - Art. 16 Aw: geen toestemming vereist voor gebruik van delen van werken ter toelichting bij het onderwijs, bijv. in syllabi
 - 'Beperking': in principe binnen exclusieve rechten, maar onder de beperking toegestaan mits billijke vergoeding wordt betaald
 - Zowel verveelvoudigingsrecht als openbaarmakingsrecht

Auteursrechtelijk 'business model'

- Scholen betalen t.a.v. primaire exploitatie een vergoeding:
 - Aanschaf lesmaterialen, abonnementen online diensten, etc.
- Daarnaast betalen scholen diverse secundaire vergoedingen:
 - Overnemen/kopiëren van korte gedeelten: St. Reprorecht
 - (Digitale) readers (incl. elektronische leeromgeving):
 - Readerovereenkomst: NUV & St. UVO/hogescholen
 - 'Easy access-regeling': St. PRO/universiteiten
 - Gebruik van muziek buiten de 'klas': Buma/Stemra en Sena
 - Gebruik van video & tv buiten de 'klas': Videma/hogescholen

Realiteit: gebruik in onderwijspraktijk

- Zekere discrepantie tussen juridische en praktische werkelijkheid:
 - ‘Vrij’ gebruik van werken tijdens presentatie in klas, maar niet bij plaatsing van presentatie in elektronische leeromgeving
 - ‘Vrij’ om te linken naar bestaande bron (uit online databank), maar niet bij uploaden ervan in elektronische leeromgeving
 - Lastig uit te leggen: “er wordt toch hetzelfde openbaar gemaakt?”
- Digitaal afstandsonderwijs – met name in tijden van pandemie
 - Alles verplaatst van ‘in de klas’ naar ‘digitale omgeving’

Gepubliceerd op donderdag 3 september 2020

IEF 19392

 DOSSIERS

Alle dossiers

Artikel ingezonden door mr. dr. V.E. Breemen e.a.

'Corona-amendement' bij artikel 12 lid 5 Auteurswet – online classroom use

Inleiding en aanleiding

Sinds jaar en dag is het toegestaan om in de klas en tijdens college teksten, afbeeldingen en films, te laten zien en muziek te laten horen, bijvoorbeeld in een PowerPoint, zonder dat daar toestemming van of betaling aan auteursrechthebbenden voor nodig is.

Kst. 35454, nr. 7 (Nota van wijziging)

- Voorstel om 'online classroom use' in art. 12 lid 5 Aw te regelen

Aan het slot van artikel 12, vijfde lid, wordt een zin toegevoegd, die luidt:

De eerste volzin is mede van toepassing op het digitale gebruik ter toelichting bij het vorenbedoeld onderwijs dat plaatsvindt onder verantwoordelijkheid van een onderwijsinstelling door middel van een beveiligde elektronische omgeving die alleen toegankelijk is voor de leerlingen of studenten en het onderwijzend personeel van de onderwijsinstelling, mits:

1°. het gebruik gelijktijdig met de voordracht, op- of uitvoering of voorstelling plaatsvindt;

2°. het gebruik, met inbegrip van de handelingen tot reproductie die voor de openbaarmaking noodzakelijk zijn, wordt gerechtvaardigd voor het te bereiken niet-commerciële doel; en

3°. de bron, waaronder de naam van de maker, wordt vermeld, tenzij dit niet mogelijk blijkt.

Reikwijdte ‘Corona’-amendement

- Regelt dat gebruik van werken *tijdens* het verzorgen van onderwijs via een beveiligde elektronische omgeving, inclusief noodzakelijke reproductiehandelingen, niet door het auteursrecht wordt bestreken
 - Ook bij grensoverschrijdend afstandsonderwijs: art. 47c lid 1 Aw regelt dat hiervoor het ‘land van oorsprong’-beginsel’ geldt
 - Implementatie art. 5(3) DSM-richtlijn: digitaal afstandsonderwijs
- Opslaan en raadpleegbaar houden van het verzorgde onderwijs valt buiten de regeling en wordt bestreken door art. 16 Aw
 - Opnemen om later terug te kijken dus via (cbo-)afspraken
 - Waarschijnlijk idem voor gebruik werken in vooraf opgenomen presentatie, tenzij die enkel *tijdens* ‘de les’ beschikbaar is

Kijkje in het buitenland

- **Hongarije:** (tijdelijke) noodwet i.v.m. Corona, waarin bepalingen staan die digitaal onderwijs op afstand mogelijk maken
 - Ruime beperking die digitaal gebruik van werken (reproductie, distributie, on-the-spot presentatie/voordracht, mededeling aan het publiek en bewerking) t.b.v. digitaal afstandsonderwijs via beveiligde elektronische netwerken mogelijk maakt
 - Niet door licenties buiten werking te stellen (cf. optie art. 5(2) DSM)
 - Niet gekoppeld aan billijke vergoeding (cf. optie art. 5(4) DSM)
 - Idee: nu toestaan en na de pandemie bekijken of de beperking zo blijft o.g.v. evaluaties met belanghebbenden

Vragen, opmerkingen?

Contact:

vangompel@ivir.nl